

3.) Zidanje jezika.	3.) Prisvojenje jezika.
4.) Pravilo je potreba, sileča norma.	4.) Pravilo je potreba, ker je v red spravljajoč princip.
5.) Učenec naj se priuči z lastno močjo podpiran po znanju pravil tujemu jeziku.	5.) Podajanje živega jezika, katerega naj učenec posnema, reproducira in si ga končno prisvoji.
6.) Jezikovno-formalna omika.	6.) Praktično govorjenje jezika, ne da bi se pri tem jezikovno-formalna omika popolnoma zanemarljala.

Mislim, da je ta metoda za nas najpripravnejša tako z ozirom na naš zmožer kakor tudi z ozirom na naše učence.*)

Status.

Pri rešitvi gmotnega vprašanja kranjskega učiteljstva nas je posebno razveselil status po službenih letih. Na podstavi statusa bo lahko avanzoval vsakdo, najsi službuje v mestu ali v kakem gorskem zakonju — če bo le izpolnjeval dolžnosti svojega stanu.

Pri sestavi statusa nam pa nehoté prihaja na misel vprašanje, od katere dobe se bodo štela službena leta. V tem so mnenja različna. Nekateri menijo, da bi se štela službena leta od dne začasnega službovanja na občnih ljudskih šolah. To bi bilo po našem mnenju najbolj pravično, saj prej ali slej bomo morali priti vendar do tega, da se naša začasna službena leta ne bodo smela prezirati, ampak treba nam jih bo šteti v penzijo in v prvi vrsti v status.

Drugi so mnenja, da naj se štejejo službena leta za status od dne prebitega izpita učne usposobljenosti in tretji pa menijo, da naj se prične leta za status od dne definitivnega nameščenja. Mnenje in želja vsega kranjskega učiteljstva je, če se že ne ušteevajo leta začasnega službovanja v status, da bi bilo najbolj pravično, da se prične doba statusa vsaj od dne prebitega izpita učne usposobljenosti, nikakor pa ne od dne definitivnega nameščenja. Saj je vendar čisto naravno, da bi bil vsakdo rad takoj po prebitem drugem izpitu stalno nameščen. Imamo pa, žal, več slučajev, da se to ni zgodilo. Na Kranjskem je nad 50 učiteljev (učiteljic), ki so čakali nad eno leto na stalno nameščenje; nad 30 je takih, ki so čakali nad dve leti, blizu 20 jih je, ki so cela tri leta po prebitem drugem izpitu še vedno začasno službovali; 10 jih je čakalo štiri leta, 7 pet let, 8 šest let, 9 sedem let na stalno nameščenje. Da — imamo celo take, ki 8, 9, 10, 11, 12 in 14 let niso postali stalni.

Če kdo torej ni bil takoj po izpitu učne usposobljenosti definitivno nastavljen, to gotovo ni bila njegova krivda, in godila bi se mu največja krivica, če bi se mu čas od prebite skušnje učne usposobljenosti do stalnega

nameščenja ne štel v status. Zato prosimo visoko c. kr. deželno šolsko oblastvo, ki je učiteljske prošnje za povišanje plač tako toplo podpiralo, da bi kazalo tudi pri sestavi statusa naklonjenost do učiteljstva ter uvaževalo njega opravičene želje, da bi se štela leta v status od dne začasnega nameščenja, ali vsaj od dne prebitega izpita učne usposobljenosti — ako je dotičnik služboval na občnih ljudskih šolah.

Naši dopisi.

Z Notranjskega. (Senčna stran novega šolskega zakona) V najnovejšem zakonu, sprejetem od deželnega zbora v seji z dne 26. svečana t. l. berem v § 3. doslovno:

„Držeč se teh določil uvrsti deželno šolsko oblastvo pri prvi sestavi osebnega statusa učiteljsko osebje z ozirom na njegov službeni čas v stalni lastnosti in na zadovoljilno službovanje.“ —

Ako je to tako, kakor si tukaj učitelji ta odstavek tolmačimo, je storil deželni zbor mnogim učiteljem-trpinom največjo krivico, ki jo je sploh zamogel storiti.

N. pr. učitelj službuje 36 let, pred 33 leti prestal je izpit učiteljske usposobljenosti, a stalno nameščen je bil še le pred 18. leti. Ta učitelj se uvrsti po mnenju tukajšnjega učiteljstva vsled novega zakona k večjem v II. plačilni razred in to z ozirom na njegovo 18letno stalno službovanje, akoravno službuje po drugi preskušnji že celih 33 let!

Ako je temu tako, potem je storjena krivica neodpustljiva!

Glede tega prosim uljudno, da nam, gospod urednik, dotični odstavek § 3. v prihodnjem „Tovarišu“ blagohotno pojasniti blagovolite.

Z odličnim spoštovanjem in prijateljskem pozdravom!*)

Z Bleda. (Nevaren oblak.) Slavnoznani dr. Lueger, dunajski župan, nas v kratkem obišče. Dan njegovega prihoda nam ni znan, pač pa ve to Slovenčev (št. 46) dopisnik, kateri ga je povabil. Čemu pride, nam je znano. On je mož, ki je petim podučiteljem na Dunaju odpovedal službo, ker so zabavljali čez njega in čez krščansko socijalni občinski odbor. Njega potrebujemo tudi pri nas, da bo ustrašoval našega nadučitelja g. Rusa. On je sicer prav dober učitelj, vester in takten v šoli; tudi zunaj šole stori pri bralnem društvu, pri posojilnici, pri kmetijski podružnici in pri občinskem odboru več, kakor je stori dolžan. Ali on ne pleše po godbi naših vodij klerikalne stranke: To je njegov greh, zato — proč z njim! Višjo šolsko oblast kliče dopisnik na pomoč zoper njega kakor tudi zoper nadučitelja g. Vrezica v Ribnem, katerega prav duhovito imenuje „ribljansko nesrečo“ (Slov. 31.) Že prej ga je ovajal penzionist v Ribnem na okrajni šolski svet radi raznih „pregreškov“, za kar je zaslužil in tudi prejel dolg nos — ovađuh! Zdaj je njegov nehvaležni posel prevzel drug gospod. Seveda, obrekovanje je jako po ceni, posebno pri ljudeh, ki drugače delajo kakor uče.

*) Kakor vidite v tej številki, smo tudi mi tega innenja, kakor Vi. Očividno je, da bi se onim učiteljem, ki so čakali po prebitem izpitu učne usposobljenosti na stalno nameščenje po 1—15 in še več let, godila v nebo vpijoča krivica. Iz tega vzroka je vložil odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ na visoki c. kr. deželni šolski svet prošnjo, da bi se tistim učiteljem (učiteljicam), ki niso bili takoj po prebitem drugem izpitu stalno nameščeni, uštevala v status leta od dne prebitega izpita učne usposobljenosti in ne od stalnega nameščenja. Ker je znano, s kako velikim trudom se je moral učitelj še pred nedavnim časom boriti za stalno nameščenje, zato upamo, zanašaje se na naklonjenost vis. c. kr. dež. šolskega sveta, da bo visokoisti pri sestavi prvega statusa tudi leta po prebitem drugem izpitu jemal v poštev. Uredn.

*) Ker že moramo poučevati v slovenskih ljudskih šolah nemški jezik, je edino pravo, da se poslužujemo metode, ki nam olajšuje poučevanje, kolikor se sploh more olajšati. Tako ne mutimo preveč tudi otrok z učenjem povsem tujega jezika. Uredn.